

**E
REN
DİZ**

**ATA
SÜ**

ONUNLA GÜZELDİM - UÇU

2. BASKI
can
Çağdaş

ERENDİZ ATASÜ
ONUNLA
GÜZELDİM
—
UÇU

Can aędaş

Onunla Güzeldim – Uçu, Erendiz Atasü

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Onunla Güzeldim: 1. basım: Bilgi Yayınevi, 1990

Uçu: 1. basım: Bilgi Yayınevi, 1998

Can Yayınları'nda 1. basım: 2015

2. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Sırma Köksal

Düzeltili: Zühre Güldoędu, Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek, M. Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Özkaraçan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-2626-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ERENDİZ ATASÜ

ONUNLA
GÜZELDİM

UÇU

ÖYKÜ

♥can

Erendiz Atasü'nün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kadınlar da Vardır, 2004

Dün ve Ferda, 2013

Gençliğin O Yakıcı Mevsimi, 2014

Kızıl Kale, 2015

Benim Yazarlarım, 2015

Saldırganı Hoş Tutmak, 2015

Baharat Ülkesi'nin Hazin Tarihi, 2016

Dağın Öteki Yüzü, 2016

Kadınlar da Vardır, 2016

Kadınlığım, Yazarlığım, Yurdum, 2017

Uy Karadeniz Uy... (Lanetliler), 2017

Şairin Ölümü, 2019

Türk Romanında Bir Gezinti, 2019

Bir Yaşadönümü Rüyası, 2022

ERENDİZ ATASÜ, 1947'de Ankara'da doğdu. 1968'de Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı fakültede uzun yıllar öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra 1997'de farmakognozi profesörlüğünden emekliye ayrıldı. Öyküleri, 1981'den bu yana, *Sanat Edebiyat'81*, *Düşün*, *Çağdaş Türk Dili, Varlık*; deneme, inceleme ve makaleleri *Saçak*, *Çağdaş Türk Dili, Cumhuriyet Kitap, Radikal Kitap, Varlık, Papirüs* gibi dergiler ile *Cumhuriyet* ve *Aydınlık* gazetelerinde yayımlandı ve yayımlanmaktadır. *Dağın Öteki Yüzü* adlı romanı İngilizceye (2000), *Lanetliler* Almancaya (2004), *Bir Yaşadönümü Rüyası* Yunancaya (2005), İngilizceye (2013) çevrilip yayımlanmıştır. Atasü'nün bazı öyküleri İngiltere, ABD, Fransa, Almanya, Hollanda, İsviçre, İtalya, Çek Cumhuriyeti ve Hırvatistan'da yayımlanan öykü antolojilerinde yer almıştır. Eserleri: *Kadınlar da Vardır* (1983, Akademi Kitabevi Öykü Birincilik Ödülü), *Lanetliler* (1985), *Dullara Yas Yakışır* (1988), *Onunla Güzeldim* (1990), *Dağın Öteki Yüzü* (1996, Orhan Kemal Roman Ödülü), *Taş Üstüne Gül Oyması* (1997, Yunus Nadi Öykü Ödülü; 1998, Haldun Taner Öykü Ödülü), *Uçu* (1998), *Gençliğin O Yakıcı Mevsimi* (1999), *Benim Yazarlarım* (2000), *Kadınlığım, Yazarlarım, Yurdum* (2001), *Bir Yaşadönümü Rüyası* (2002), *İmgelerin İzi* (2003), *Kavram ve Slogan* (2004), *Açık Oturumlar Çağı* (2006), *İncir Ağacının Ölümü* (2008), *Düşünce Sefaletinin Kısacasında* (2008), *Bilinçle Beden Arasındaki Uzaklık* (2009), *Hayatın En Mutlu Anı* (2011, Yunus Nadi Öykü Ödülü; 2010, Dünya Kitap Yılın Telif Kitabı Ödülü), *Güneş Saygılı'nın Gerçek Yaşamı* (2011), *Yıllar Gerçerken Hayat ve Roman* (2013), *Dün ve Ferda* (2013), *Kızıl Kale* (2015, Türkan Saylan Sanat Ödülü), *Saldırganı Hoş Tutmak* (2015), *Baharat Ülkesi'nin Hazin Tarihi* (2016).

İçindekiler

ONUNLA GÜZELDİM

GEÇMİŞTEKİ SEVDA	15
Eski Sevgili	17
Haziranda Bir An	29
KENTLER DE VARDIR	41
Münih'e Yağmur Yağıyor	43
Toz	53
Yüzey	63
Suyun Karanlık Çekimi	75
GÖZYAŞI	85
Su	87
“Ağlayan Kadınlar” Kolajı İçin Taslak	117

UÇU

ÜÇ İMLİ SÖZCÜK	167
Ada	169
Uçu	197
Mis	219
BİR VARMIŞ BİR YOK /	241
Mozaik	243

Antiokhos'un Mirası	251
YAŞLI KADINLAR	265
Doğu'nun Çağrısı	267
Giselle'in Delirmiş Ayakları	279

ONUNLA GÜZELDİM

Kitaptaki kimi öykü adlarını bulmama yardımcı olan
Fusun Erbulak'a ve Ahmet Telli'ye teşekkür ederim.

Erendiz Atasü, 1991

Geçmişteki Sevda

ESKİ SEVGİLİ

Yazmaktan neden vazgeçtim? Hayatın sığ sularında ayaklarımı serinletirken, açıkta bata çıka yüzmeye çabalayanları seyrettikten sonra; panjurlarından yumuşak bir ışığın süzüldüğü loş kütüphanemde maun yazı masamın başında ve rahat koltuğumda; avucumda konyağın ışıltısını ve akışını geçiren kristal kadehin serin ve keskin dokunuşu, karanlık dev dalgaları ya da uçsuz bucaksız ışıltılı mavilikleri düşlemek tadına doyamadığım bir büyüklük duygusu verirdi bana. Hayat bileklerimden dizlerime, göğsüme, boğazıma yükseliyor, boğazımı aşıyor, geniş kütüphaneden taşıyor, tüm evreni kaplıyordu. Panjurların ötesinden kuş cıvıltılarıyla gül, filbahri kokuları bana ulaşırken, her şeye hükmeden ama kütüphanemde boyun eğen hırçın hayatı yumuşak bir hamur gibi yoğuruyor, sözcüklere döküyordum. Boncuklar gibi oynadığım sözcüklere... Diziyor, bozuyor, yeniden diziyor, dilediğim renklere boyuyordum onları... Gücüme hayrandım.

Bir gün sığ sandığım kumsalda yer ayağımın altından kayıverdi. Kütüphanenin korunağı, maunun sağlamlığı, değişmez sanılan her şey buhardanmış gibi yok oldu. Derin ve karanlık bir girdapta kaybolmuştum. Değişken, çok renkli, çok katlı, karşılıklı aynalar gibi sürekli birbirine yansıyor yeni hayaller yaratan duygularıma ne olmuş-

tu? Suskunluk. Sürgit acının içine düşmüştüm. Büyük mutluluk gibi büyük acı da anlatılamaz... Çünkü mutlak ve durağandır... Sözcükler neredeydi? Bütün boncuklar saçılmış, kırılıp parçalanmıştı... Onlara gereksinimim yoktu zaten... Her şey iki sözcükle özetlenebilirdi... "Direnmek" ya da "boyun eğmek"...

Mutlak ve durağan hiçbir şey yoktur... Ve gün geldi, hayatımı, gene maunun ağırbaşlı rengiyle sarmalanmış buldum. Yaşadıklarım kötü bir düştü sanki... Ama, hayır... Hiçbir şey eskisi gibi değildi. Çalışma masamın yüzeyindeki sağlamlık kaybolmuş, soğuk ve katı bir temas kalmıştı geriye. Çevremde dokunduğum cisimler üçüncü boyutlarını yitirmişlerdi; karanlık derinlerde saklı bir gerçeği maskeleyen bir tür Karagöz perdesindeki yansımalara dönüşmüşlerdi. Ölümdü bu gerçek... Hiçlikti... Yokluktu... Ve ben biçimlerden, renk ve kokudan kurulmuş yapay bir ortamda deviniyordum, ortamla aramda bir bağ olmaksızın... Sanki cansızdım. Hayat cılız bir örtüydü maddenin korkunç suskunluğunu gizleyen... Panjurların ötesinden gelen titreşimler, mezarıma uzanmış yatarken geçip gitmiş hayatın anımsanan sesleri gibi ulaşıyordu kulaklarıma... Otomobil kornaları... Kıyıya çarpan deniz... Bütün bu sesler nasıl bu kadar duyarsız olabiliyordu... İnsanlar ölürken, acı çekerken, nasıl hiçbir şey olmamış gibi kendilerine has dalga boylarında titreşip duruyorlardı! Yalnızca onlar mı! Tencereler fokurduyor, çamaşırlar kuruyor, çocuklar büyüyor, mevsimler geçiyordu... Panjurları ürkek ürkek araladım... İki dev organizmanın göğsü inip kalkıyordu derin soluklarla, hiçbir şeyi umursamadan... Duyarsızlıkları içinde güvenilir bir tek onlar vardı... Doğa ve gündelik yaşam... Önce boş gözlerle izliyordum onları... Sonra ürkek ellerimi uzattım... Yavaş yavaş o ağır ve şaşmaz ritimlerinin içine çektiler beni... Bir kez daha onların parçası oldum.

Yıllar sonra, yeniden karşılaştığımızda, henüz acımı gündelik yaşamın altına gömmemiştim. Söze nerden başlayacağını bilemiyordu. Kazaya değinip değinmemekte kararsızdı. Sonunda içtenliğine yenildi.

“Sana o kadar çok gelmek istedim ki,” dedi.

Sesi bir duygu seliydi, içine çekildiğim kabuğun üstünden akıp giden ve bana dokunamayan. Yüreğinin neresine sığdırdı bunca duyguyu! Beni yoruyordu.

“Kaç kez yattığın hastanenin çevresinde dönüp durdum. Korkaklığıma lanet olsun!”

“Acı”dan çok önce bitmişti ilişkimiz; sorumluluk duymasına gerek yoktu.

“Çok acı çektin,” diye fısıldadı.

Tanımak istemediğim yoğun bir duygu bakışlarından, yüzünden fırlıyor, bana doğru atılıyordu. Başımı önüme eğdim.

“Başka şeylerden konuşalım,” dedim.

“Yazmayı bıraktığın söyleniyor,” dedi meydan okurcasına.

Canı yandı mı böyle davranırdı. Beynimi ve yüreğimi kılcallarına dek bildiğini ve bunları bilen tek insan olduğunu hissetmişimdir hep. Yoksa bu yüzden mi terk etti onu? Eğer beni gerçekten biliyor idiyse onu yaralamak istemeyeceğimi de bilmesi gerekmez miydi?

“Neden vazgeçtin yazmaktan?”

“Gerekliydi.”

“Sevmediğim bir sözcük... Tıpkı ‘yasak’ gibi.”

Yeşil gözlerinde isyan ışıkları yanıp sönüyordu. Onun özgürlüğüne hiç kavuşamayacağımı düşündüm. Karşılaşmamızın başındaki dostça iletişimin sağaltıcılığı eriyip gitmek üzereydi. Sonuna dek gömülmüştü yazarlığımın bitişine. Belki de ondaki bu garip yoğunlaşabilme yeteneğine tutulmuştum. Hep kızıl saçlarının alışılmamışlığına vurulduğumu düşünmüştümdür oysa ki...

“Tam da şimdi yazmalısın,” diye sürdürdü, yanakları al al, sesi yükselerek. Şimdi... Hayatla gerçekten yüz yüze geldikten, acıyı, suçluluğu tanıdıktan sonra...

Birden susuverdi. Söylenmeyecek şeyler kaçırmıştı ağzından. Evet, kesinlikle bu halini sevmiştim. Hesapsızlığını... Ve bu yüzden terk ettim onu. Yaşam, ölçüyü bilmeyenlere karşı acımasızdır.

Başı önünde, pişman duruyordu karşımda. Değindiği yalnızca dostumun kazadaki ölümü müydü? Belki de “suçluluk” derken kazadan değil, onu terk etmemden söz ediyordu. İlişkimizi kopartmam bir suç muydu ki... Gerekliydi. Her şeyi böyle dramatize etmek neden! Tükendiğim bir dönemdi... Ona verecek hiçbir şeyim kalmamıştı. Yazamama krizlerimden birine tutulmuşum, özgüvenim sarsılmıştı. Ancak tüketebilirdim onu. Yenilmişliğime bir de bunu mu ekleydim?

Bir pot kırmıştı ve nasıl onaracağını bilemiyordu. Ağzının yanındaki asi kas seyirmeye başlamıştı. Duygularını saklayamazdı; yüzünün kendine özel bir dili vardı; ya rengi ele verirdi onu ya kasları... Mutsuz duruyordu, sanki yaşlanmıştı. Oysa karşılaştığımızda çok güzelleşmiş bulmuştum onu, birlikte olduğumuz günlerden bu yana neredeyse gençleşmişti... Kilo almış, teni güneşte hafif yanmış, huzurlu, tasasız, özgüveni eksiksiz...

Göründüğü gibi değildi. Keşke uzanıp elini tutsaydım, keşke yanağına dokunsaydım. Keşke içimde ona sunabilecek bir duygu bulabilseydim... Yoktu, tükenmişti... Tenim durgun, içim kıpırtısız... Duyarlı tellerimi titreştiremiyordu artık. Ne diye beni suçluyordu? Daha fazla kalıp gerçekleşemeyecek umutlar yaratmamalıydım. Hemen kalktım. Umursamazlık yerleşmişti gidişimi izleyen gözlerine...

Arkama bakmadan çıktım oradan. Bir an geri dönmek istedim. Taa hastaneye kadar gelmişti. Binanın çev-

resinde dolanmış, içeri girememişti. Beni özlemiş, merak etmiş, belki de, belki değil kesinlikle ağlamıştı. Herhalde uykusuz geceler geçirmişti. Boynuna sarılmak geçti içimden. Yapamadım. Ne yararı vardı... Ona verecek bir şeyim yoktu ki...

Hastanede kemiklerim alçılar içinde yatarken ona ihtiyaç duymuş muydum? Dipsiz keder kuyusunun derinliklerinde... Sanmıyorum. İyi ki içeri girecek kadar gözü kara davranmamıştı. Eski sevgili... Hasta yatağımı bekleyen kaygılı ve kederli bir aile... Ailemle ve çevremdekilerle onu, yattığım yerden nasıl bağdaştırabilirdim ki... Boşuna üzülecekti...

Hayatın ritmine yeniden uymaya çalıştığım aylar ve yıllar boyu sık sık anımsadım bu son karşılaşmamızı... Önce özel bir şey duymadan, sonra büyüyen bir sevinçle... Birbiri ardına patlayan tomurcuklar gibi içimde açıyordu sevinç... Beni seviyordu... Hiç kuşum yoktu... Onu terk edeli yıllar geçmişti. Ona pek de iyi davranmamıştım. Ve o beni hâlâ seviyordu. Bu dünyada bir kişi, beni koşulsuz, talepsiz seviyordu. Ne güzeldi... Korkunç güzeldi...

Artık o son karşılaşmada bana hâlâ âşık olduğundan emin değilim... Belki de yalnızca dostça bir ilgiydi, kim bilir... Yolda bulduğu bir kedi yavrusuyla bile ilgilenir o... Dünyanın öbür ucunda olanlar günlerce usunu uğraştırır. Ona bu yüzden âşık olmamış mıydım? Tanıdığım en ilginç kişiydi... İyi ki hemen kalktım son karşılaşmamızda, yoksa dostluğa evrimleşmiş aşk, ilk durumuna geri dönebilirdi.

Ona âşık olmam kaçınılmaz mıydı? Yaşamımda yepyeni bir renkti. Kütüphanedeki ciddi kahverengi, sığ denizin durgun mavisi ve insan eliyle yaratılmış doğanın uslu yeşillerinden sonra dizginlenemeyen bir kızılık... Bilmiyorum, hiçbir zaman ona niye âşık olduğumu çözemedim; onu niye terk ettiğimi de... Başımıza geliveren

kaçınılmaz şeylerden biriydi işte. Kaza ve acı gibi... Elbette ki sorumluluklarım için terk ettim onu. Ailem, çocuklarım... Bir şey talep etmiyordu oysa ki... Gene de vicdanım rahat değildi. Aileme karşı görevlerim vardı. Ona dürüst davrandım hep, umutlar vermedim.

Ayrılmamız gerektiğini söylediğim andaki bakışını hiç unutmadım. Hastanede, kemiklerim kırık, her yanımdan çıkan hortumlarla kıpırdamadan yatarken kovamadım o gözleri bir türlü... Gelip gelip durdular karşımda. Dostumun ölüm ânındaki gözlerine benziyorlardı. Yaralı ve şaşkın... Avda vurulmuş hayvanın bakışları... Hiçbir şey anlamayan ve zamanın ötesine taşmış bir bilgeliği taşıyan.

“Biliyordum böyle biteceğini,” demişti. “Başından beri biliyordum...”

“Kamyon üstümüze bindiriyor, ölüyoruz,” demişti-dostum...

Beni en çok seven insanı terk etmiş, en yakın arkadaşımın ölümüne sebep olmuşum. Trafik raporu istediği kadar suçu kamyonda bulsun... Dostumun gözlerini gören bendim... Hasta yatağında ikisinin gözlerinden de kurtulamıyordum. Bunca suçluluğa dayanamazdım; unutmalıydım. Aman Tanrım! Beni hâlâ seviyordu. Ne inanılmaz şey!

İlişkimiz sürerken, onun aşkından daha büyük bir coşkuyla onu sevdiğimi düşünürdüm. Yoksun bırakılan etin bunca acı vereceğini bilmezdim daha önceleri. Tenim onunkiyle bir olmalıydı, yoksa huzur bulamazdım. Ne olurdu bir kez böyle bir yoksunluğa düşseydi, o kahrolası ilgilerini unutabilseydi... Bunu söylemiştim ona. Ayrılalım dediğim andaki şaşkın gözleriyle bakmıştı bana.

“Her şeyimsin,” demişti, “bunu nasıl bilmezsin...”

“Yeterince korkusuz değilsin,” demiştim. Buruk bakmıştı yüzüme.

“Bu ilişki için neleri göze aldığımı bir bilsen,” demişti.

Hayatı bana her zaman korunaklı görünmüştür. O dizginlenemez coşkusuyla, kıvılcımlı gözleriyle dingin ev yaşamını nasıl bağdaştırdığını anlayamamışımdır. Her şey kolayca uyuyordu sanki birbirine. Evi her zaman derli topluydu, modası geçmiş ama sağlam eşyaları vardı. Kapılar, pencereler savsaklanmadan onarılırdı. Buzdolabı hep dolu olurdu. Her zaman pes perdeden güzel bir müzik çalardı. Annesi hep kibar karşılardı beni, az konuşurdu, biraz mesafeli ama sevecen bir kadındı.

Gün görmüş ama yoksul düşmüş insanlardı, annesi ve o. Yalnız kendi özel kavramlarına inanır ama farklı düşünenleri asla hor görmezlerdi. Paraya pula değer vermez, kendilerine özgü onurlarını taç gibi taşırlardı. Avukatlık yapıyordu. Umutsuz davaları alırdı. Çok dava kazandı ama hiçbir zaman para kazanamadı bu meslekten. Heyecan ve mücadele duygusu için yapıyordu bu işi.

Çok güzel meze hazırlar, içki sofrasında alaturka söylerdi. Çakırkeyif olunca, beyaz masa örtüsünün üstünde parmaklarıyla tempo tutarak “Zannım bu ki cana beni kurban edeceksin” şarkısını söylerdi. Boğuk, duygulu bir sesi vardı. Son zamanlarda boğuyordu beni bu ses. Gizli bir suçlama seziyordum. Her zaman ona çok yakıştırdığım, rakı kadehinin yanında tellendirdiği sigarayı yadırgıyordum. Çok fazla sigara içiyor, tütün kokuyordu. Bazen annesi de bizimle bir kadeh rakı içerdi. Annenin özel bir kadehi vardı. Hep aynı miktar doldururdu kadehine. Bir süre sonra çekilir, bizi yalnız bırakırdı. Akrabalarını, arkadaşlarını tanımadım; ben onlardayken hiçbiri uğramaz, telefon bile çalmazdı.

Belki bu dingin düzenin içinde yinelene yinelene tükendi sevdamız. Bir süre sonra her şey inanılmaz bir güven ve huzurla çevrelenmişti. Bana kalırsa bizi tehdit eden hiçbir şey yoktu.

Erendiz Atasü'nün 1990 ve 1998 yıllarında ayrı ayrı yayımlanan *Onunla Güzeldim* ve *Uçu* adlı iki öykü kitabını tek bir kitapta toplayan bu seçki, Atasü edebiyatının yapıtaşlarından biridir. Feminist bir yazar olan Atasü, bu öykülerde kendi yaşamından da izler taşıyan "kadınlığı", "yalnızlığı" ve toplum içinde "kadın olma" hallerini yalın bir şekilde irdeler. Mitolojiden bu yana değişen ve dönüşen, toplumsal koşullara başkaldıran, özgürlüğü için savaşım veren kadınların, topraktan ve doğa anadan nasıl güç aldıkları okura bir masal, bir destan gibi sunuluyor.

"Aklımın denetiminden çıkmış gövdesini duyumsamak çocuksu bir neşeyle dolduruyordu kadını. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Ne melankolik ve durgun Kuzey'in, ne güzel ama iğrenç Akdeniz'in, ne soluk benizli müzisyen delikanlının, ne sağlıklı ve küçük kafalı gondolcunun. Yaşıyordu, kendisiydi, temel varlığıyla, gövdesiyle aynıydı."

